

ve smyslu čl. 22 obch. zák., sdílí Nejvyšší soud plně názor soudu rekursního, že se nedostává zákonných podmínek, aby tato firma mohla býti do obchodního rejstříku zapsána, a stačí v tom směru poukázati ku správným důvodům napadeného usnesení, jež nebyly vývody dovolacího rekursu vyvráceny. Pokud však stěžovatel právo k vedení firmy »Josef Z.« odvozuje z ustanovení čl. 16 obch. zák., dlužno uvésti toto: Je správným, že dle §u 7 uvozovacího zákona k obch. zák. a čl. I. zák. ze dne 30. června 1921, čís. 260 sb. z. a n. je stěžovatel oprávněn a dle čl. 19 obch. zák. také povinen, by svou firmu dal zapsati do obchodního rejstříku, poněvadž mu z jeho obchodu, jak doloženo sdělením berní správy, byla předepsána státní výdělková daň ve výši 800 Kč, tedy ve výši, zápis do obchodního rejstříku podmiňující. Stěžovatel však provozuje obchod sám a může tedy jeho firmu dle čl. 16 obch. zák. tvořiti jen jeho jméno rodové buď s připojením osobního (křestního) jména, nebo bez něho. Že tímto osobním (křestním) jménem může býti jen jeho vlastní, plyne nejen z doslovu a ze smyslu článku 16 obch. zák. a ze srovnání s doslovem druhého odstavce čl. 20 obch. zák., nýbrž také z úvahy, že nová firma — a o takovou jen může jíti — musí býti bezvýjimečně pravdivou (čl. 22 a 24 obch. zák. a contr.). Pro názor, že by majitel závodu v e f i r m ě užívati mohl odlišného, n e p r a v ě h o osobního (křestního) jména, tehdy, když pod tímto jménem v obchodním životě vystupuje a jest znám, není v zákoně opory. Nelze ostatně přehlédnouti, že by přípustnost použití nepravého osobního jména ve firmě za určitých okolností mohla vésti k obcházení předpisu čl. 22 obch. zák.

Čís. 4121.

Sdružení majitelů lesů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku jest společností dle §u 1175 a násl. obč. zák. a nemůže jako celek na soudě vystupovati. Lhostejno, že »Fond pro opatrování strojených hnojiv« postoupil uvedenému sdružení svá práva (zákon ze dne 22. prosince 1920, čís. 683 sb. z. a n.).

(Rozh. ze dne 9. září 1924, R I 586/24.)

Žalobce domáhal se na žalovaném »Sdružení majitelů lesů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku« se sídlem v Praze, vrácení příspěvku 450.000 Kč, který prý zaplatil jako člen tohoto »Sdružení« za mimořádnou těžbu lesní, domnívaje se, že má ve svých lesích z ušetřených rezerv 15.000 m³ dřevní hmoty k dispozici, čemuž tak nebylo, takže platil v mylném předpokladu. Procesní soud první stolice rozhodl rozsudkem ve věci, odvolací soud zrušil podle §§ů 6 a 7 c. ř. s. rozsudek i řízení jemu předcházející z důvodu zmatečnosti a odmítl žalobu. D ů v o d y: Žalovaná strana napadá rozsudek prvního soudu především z důvodu zmatečnosti, kterou spatřuje v tom, že žalované »Sdružení« nejsouc právním podmětem, nemá procesní způsobilosti ve smyslu §u 1 c. ř. s. Tím byl by dán důvod zmatečnosti podle §u 7 a §u 477 čís. 5 c. ř. s. a soud odvolací má za to, že odvolání je v této

příčině oprávněno. Podle smlouvy, týkající se utvoření a právních poměrů »Sdružení majitelů lesů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku« a obsahující tudíž stanovy tohoto sdružení, platí pro ně, pokud smlouva nic odchylného neustanovuje, předpisy §§ 1175 a 1215 obč. zák. a má tedy sdružení toto právní povahu společnosti ve smyslu těchto zákonných ustanovení. Podle výslovného ustanovení smlouvy tvoří členské vklady 5,000.000 Kč společné jmění členů a bude po skončení úkolů »Sdružení« případný zbytek dle poměrů vkladů členů vrácen (odst. IV., VI.). Závazky a práva »Sdružení« stíhají jednotlivé členy dle poměru podílů (odst. XII.). Již z toho je zřejmo, že »Sdružení« nemá samostatného neosobního jmění, které by sloužilo výhradně jeho účelům, a že není nositelem práv a závazků, nýbrž že jmění, účelům »Sdružení« ve formě vkladů věnované, náleží jednotlivým členům, kteří ručí osobně za dluhy společnosti. Tím je vyloučeno, že by »Sdružení« mohlo býti právnickou osobou, neboť k podstatě právnické osoby náleží samostatné neosobní jmění. Není-li žalované sdružení osobou právnickou, šlo by dále o to, patří-li snad mezi takové hromadné osoby, které, jako společnosti dle práva obchodního nebo jako společnosti s ručením omezeným dle zákona ze dne 6. března 1906, čís. 58 ř. zák., anebo jako družstva podle zákona ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák., mohou pod svou firmou nabývatí práv a brátí na se závazky, na soudě žalovati a býti žalovány. Leč ani na tuto otázku nelze odpovědět kladně, protože ani v §§ 1175 až 1215 obč. zák. ani jinde není zákonného předpisu, který by toto oprávnění žalovanému sdružení propůjčoval. Pro právní povahu »Sdružení« nemá významu, zda účel jeho jest rázu veřejnoprávního či soukromoprávního, a poukazuje-li žalující strana na právní povahu fondu pro opatření strojených hnojiv, zřízeného podle zákona ze dne 22. prosince 1920, čís. 683 sb. z. a n., aby z toho těžila pro svůj názor, že žalované sdružení je také takovým právním podmíněm, stačí zdůraznit, že onen fond byl citovaným zákonem výslovně za osobu právnickou prohlášen, kterážto náležitost ve příčině žalovaného sdružení chybí. Poněvadž toto sdružení nemá povahy právního podmětu a tím ani procesní způsobilosti a vada tato napravitelna není, bylo dle §u 7, §u 477 čís. 5 a §u 478 odstavec první c. ř. s. rozhodnouti, jak se stalo.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Žalobcovu rekursu nelze přiznati oprávnění. Napadené usnesení vyhovuje zákonu i stavu věci a žalobci nepodařilo se vyvrátiti správnost důvodů odvolacího soudu. Lze tedy v celku odkázati na správné odůvodnění napadeného usnesení. K vývodům dovolacího rekursu jest dodatí toto: Jde jediné o otázku, zda žalované »Sdružení majitelů lesů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku« jest takovým právním podmíněm, který jako takový může práv nabývatí a závazky podnikati, žalovati a žalován býti, který tedy má způsobilost býti ve sporu stranou, ať již běží o osobu právnickou v pravém slova smyslu (korporaci nebo nadaci), neb o ony společenstevní útvary, při nichž právo uznává zvláštní

jmění společenské a jednotnou reprezentaci všech členů na venek, jež se jeví ve společenském označení (obchodní společnosti nebo sdružení). Právní povahu žalující strany lze nejlépe poznati ze »Smlouvy, týkající se utvoření a právních poměrů« Sdružení, z jejíhož obsahu odvolací soud správně vyvodil, že jde o společnost ve smyslu §§ 1175 až 1215 obč. zák., a marně snaží se žalobce důvody odvolacího soudu otřásti. Předem nemá podkladu ve spisech žalobcovo tvrzení, že prý členství ve Sdružení jest pro všechny majitele lesa vysokého tvaru a ve výměře přes 30 ha nuceným; naopak vyplývá ze článku I. a III. smlouvy, že členové dobrovolně spojili se ve »Sdružení« k účelům, v čl. II. uvedeným. Vždyť žalobce sám tvrdí v žalobě, že »Sdružení« utvořeno bylo z přihlášivších se majitelů lesů na základě zvláštní smlouvy a že i on za člena se přihlásil. Žalobce smísil tu patrně členství ve »Sdružení« s předpisem Šu 11 (4) zákona ze dne 22. prosince 1920, čís. 683 sb. z. a n., podle něhož právo »Fond pro opatrování strojených hnojiv« nevztahuje se na lesní majetek menší 30 ha, a vyvodil z toho, že naopak vlastníci lesů ve výměře přes 30 ha, pro něž zmíněný § 11 platí, musí býti členy Sdružení, v čemž jest na omylu. Právní povaze Sdružení jako society není také na závadu definice Šu 1175 obč. zák. a jeho nadpis, který mluví o společnosti v ý- dělkové a o spojení ke společnému u ž i t k u, neboť jednak platí tytéž předpisy i o smlouvách, kterými by strany přivolily spojení se k dosažení jakéhokoliv jiného dovoleného účelu prostředky majetkovými, jednak z obsahu smlouvy majitelů lesů jest zjevno, že uzavřena byla k hájení zájmů členů, aby jim jako majitelům lesů uvolněno bylo ke vlastní dispozici a tím ovšem k výhodnějšímu zpeněžení dříví v Šu 11 (1) cit. zákona uvedené, na jehož výkup měl právo »Fond pro opatrování strojených hnojiv«. Poukazuje-li tedy žalobce na ustanovení čl. II. poslední odstavce smlouvy, že Sdružení nesleduje účel výdělečný, skytá jen další doklad pro to, že Sdružení není samostatným, od svých členů rozdílným podmětem právním, jenž by mohl pro sebe zisku a práv nabývat i a závazky podnikati. Zcela případně doličuje odvolací soud ze článku IV., V. a XII. smlouvy — podle kterých vklady členů tvoří s p o l e č n é j e j i c h j m ě n í, zbytek podstaty s přirostlými úroky bude po skončení úkolů Sdružení členům vrácen podle poměru vkladů, nestačí-li podstata, rozvrhne se ztráta poměrně na členy a závazky i práva Sdružení stíhají jednotlivé členy dle poměru podílů — že jest to smlouva o společnost po rozumu §§ 1175 až 1215 obč. zák. Jakékoliv pochybnosti v tomto směru vylučuje čl. XV. smlouvy, který zní: »Pokud úmluva tato nic odchylného neustanovuje, platí předpisy §§ 1175 až 1215 obč. zák.« Z obsahu smlouvy jest tedy zjevno, že se těsně přimyká k předpisům obč. zák. o výdělkové společnosti; že tu jde o spolčení majitelů lesů — pokud tito podléhají předpisu Šu 11 shora citovaného zákona — k cíli odvrácení nebo aspoň zeslabení majetkové újmy, kterou by prováděním zákona a vyplacením toliko kalkulační ceny podle Šu 11 (2) snad utrpěli, a k docílení volné dispozice nad dřívím zákonu podléhajícím, jež by zejména podle smlouvy s Fondem vývozem výhodněji zpeněžiti mohli; dále, že vklady členů — pokud by jich nebylo upotřebeno na úplatu

Fondu za právo, podle §u 11 (6) cit. zákona postoupené, tvoří společnou podstatu, která jest společným jměním společníků (§§ 1183 a 1192 obč. zák.); dále že každému společníku náleží podíl na zisku a ztrátě (§§ 1193 a 1198 obč. zák.); že práva pro společnost nabytých nabývají a ze závazků spolkových jsou právi jednotliví společníci (§ 1203 obč. zák.) a že po zrušení společnosti rozdělí se zbývající jmění mezi společníky (§ 1215 obč. zák.), vše to poměrně podle poměrů podílů. Není tu tedy neosobního jmění účelového, které náleží k podstatě osoby právnické, ani zvláštního jmění společenského s jednotnou reprezentací všech členů na venek (osobního jmění účelového), které náleží k podstatě obchodních společností a společenstev. Krátce, není tu hromadné osoby. Společnost po rozumu občanského zákona není hromadnou osobou, nýbrž práva a závazky její jsou právy a závazky společníků a společnost jako taková nemůže ani žalovati ani žalována býti, nemá samostatné právní osobnosti (tak i stálá praxe, na př. rozhodnutí vídeňského nejv. soudu čís. 7592 sb. Glaser-Unger a rozhodnutí zdejšího soudu čís. 1917 sb. n. s.). Z toho, co posud vylouženo, plyne jasně, že nemůže býti řeči ani o soukromé korporaci (spolku po rozumu §u 26 obč. zák. a §§ 6 a 7 zákona ze dne 15. listopadu 1867, čís. 134 ř. zák.), t. j. o jednotě osob, která, jsouc nezávislá na existenci jednotlivých členů, směřuje k určitému dovolenému účelu se jměním, jež nikomu nenálezejíc, výhradně k účelům spolkovým sloužití má. Tím méně ovšem lze mluvit o veřejné korporaci, jak snaží se dovoditi žalobce, tvrdě, že Sdružení převzalo část úředních funkcí Fondu pro opatřování strojených hnojiv podle zákona ze dne 22. prosince 1920, čís. 683 sb. z. a n. Žalobce zneuznává především podstatu veřejné korporace, jako nutného, na vůli účastníků nezávislého, řádně organisovaného a státní mocí uznaného svazku společenského, který má plniti úkoly jemu přikázané. Vše to u žalujícího Sdružení chybí. Žalobce však také mylně vykládá předpis §u 11 zákona ze dne 22. prosince 1920, čís. 683 sb. z. a n. a §u 3 statutu vl. nař. ze dne 30. prosince 1920, čís. 1 z roku 1921 sb. z. a n. Fond pro opatřování strojených hnojiv v roce 1921 byl ovšem právnickou osobou (nadací), ale jen proto, že to § 3 (3) cit. zákona tak ustanovil. Tento Fond byl podle §u 11 (6) cit. zákona a §u 3 cit. nařízení zmocněn, aby práva jemu na výkup dříví náležející postoupil jiným osobám, společností a pod., nebo jim práva ta svěřil k výkonu. Samozřejmě mohl Fond svá práva postoupiti jen právním podmětům již existujícím, ať osobám fyzickým, nebo právnickým, ať společností obchodním, nebo organisacím družstevním (§ 3 statutu), nemohl však tímto postupem nějakou právnickou osobu teprve tvořiti, nemohl svou právnickou osobnost na nějaké spolčení osob utvořené ad hoc přenést. Tím, že Fond uzavřel dne 6. října 1921 se »Sdružením majitelů lesů v Čechách, na Moravě a ve Slezsku« smlouvu, kterouž mu za úplatu 70,000.000 Kč svá práva podle §u 11 (6) cit. zákona postoupil, a tím, že smlouva ta byla schválena Státním pozemkovým úřadem a ministerskou radou, nic nebylo změněno na existenci o právní povaze Sdružení, tím nebyla žádná hromadná osoba založena, jež by pod společným jménem (firmou) mohla žalovati nebo žalována býti. Tím také nebylo Sdružení pověřeno vý-

konem nějakých úředních funkcí Fondu, právě tak jako by tomu nebylo ani u osoby fyzické. Tím byla jen zpeněžena práva Fondu, která mu podle §u 11 cit. zákona příslušela a která mu měla býti zdrojem příjmů, aby mohl dostáti s v ě m u ů k o l u, opatřiti strojená hnojiva. Netřeba se tuto zabývatí otázkami, které žalobce v dovolacím rekursu nadhazuje a které navazuje na obtíže, jež by byly spojeny s uplatňováním nároků proti všem jednotlivým členům Sdružení, jichž prý jest asi 200; jen tolik nutno podotknouti, že názorem tuto hájeným není nijak dotčena otázka, zda smlouva mezi Fondem a Sdružením jest platná a zda a pokud členové Sdružení, ku správě jeho záležitostí zvolení (čl. VIII. až XI. smlouvy), platně jednali a mohou jednati jménem všech společníků nebo jménem společnosti jako jejich p l n o m o c n í c i (§§ 1190 a 1201 první věta obč. zák.).

Čís. 4122.

Pozemková reforma.

Přiznání požadovacího nároku nad výměru §u 3 zákona čís. 318/1919, jest pokládati za zcizení zabrané půdy, jež ke své platnosti vyžaduje souhlasu Státního pozemkového úřadu dle §u 7 zákona čís. 215/1919 v doslovu čl. I. zákona čís. 108/1921. Souhlas ten dlužno spatřovati v tom, že Státní pozemkový úřad proti příkazovacímu usnesení v zákonné lhůtě nepodal opravného prostředku.

(Rozh. ze dne 9. září 1924, R I 621/24.)

Usnesením ze dne 7. srpna 1920 přiznal okresní soud drobným pachtýřům pozemky, náležející k zabranému deskovému velkostatku, a vyrozuměl o tom též Státní pozemkový úřad, jenž si do usnesení nestěžoval. Teprve v roce 1924 vznesla Obvodová úřadovna Státního pozemkového úřadu do tohoto usnesení rekurs, jež r e k u r s n í s o u d odmítl pro opožděnost. N e j v y š š í s o u d nevyhověl rekursu.

D ů v o d y:

Stěžovatelka má potud pravdu, pokud zdůrazňuje, že přiznání požadovacího nároku nad výměru §u 3 zákona o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., jest pokládati za zcizení zabrané půdy, jež ke své platnosti vyžaduje souhlasu Státního pozemkového úřadu dle §u 7 zákona ze dne 16. dubna 1919, čís. 215 sb. z. a n., v doslovu čl. I. zákona ze dne 11. března 1921, čís. 108 sb. z. a n. Ale na omylu jest stěžovatelka, pokud tvrdí, že v tomto případě nebyl udělen souhlas Státního pozemkového úřadu, jehož snad bylo třeba. Usnesení okresního soudu ze dne 7. srpna 1920, jímž byly mimo jiné i pozemky ve výměře 10 ha 6 a 34 m², patřivší k zabranému deskovému velkostatku, dle zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., přiznány do spoluvlastnictví Janu Sch-ovi a soudruhům, bylo doručeno Státnímu pozemkovému úřadu v Praze dne 23. srpna 1920. Doručení stalo se právě za tím účelem, by Státní po-